

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICEASCĂ, ȘCOLARĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

ABONAMENTUL:

Pe un an _____ 20 coroane.
Pe jumătate de an _____ 10 coroane.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ:
DUMINECA.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRATIA:

Arad, Strada EMINESCU Nr. 35.
Telefon pentru oraș și comitat Nr. 268.

„Popa“.

Istoria bisericii noastre din vremurile de demult este necunoscută și pe lângă totă munca titanică a istoricilor noștri nu avem încă la mână datele și documentele, care ar putea pune într'o lumină nedubioasă viața bisericei noastre dela începutul ei. O pătură grea de întuneric zace pe paginile prime ale istoriei vieții noastre bisericești și religioase și de aceea nu putem avea cunoștință despre acei nenumărați și necunoscuți bravi ostași ai lui Hristos, cari au fundamentat viața neamului nostru. Dar dacă nu avem încă date pozitive, de cele negative sunt destule, cari ne lasă să deducem, aproape cu siguranță, asupra muncii și suferințelor părinților noștri. Istorici distinși spun, că viața românească prin mulți secoli a fost o viață religioasă și că forma în care a trăit neamul nostru a fost cea de „sate și preoți“. Evenimentele mai însemnante în viața neamului nostru multă vreme au fost numai sărbătorile creștinești, când preoții și credincioși se adunau în modeștele lor bisericiute de lemn și cântau cântece creștinești, în cari se preamăreau *drepătea libertatea și adevărul*.

Serviciul nostru divin este atât de frumos și atât de mișcător, în cântecelor noastre bisericești și astăzi se laudă iubirea de lege și limbă cu atâtă însuflețire și sfîrșenie, încât nu ne putem încipui că strămoșii nostri să nu-și fi adăpat și întărit sufletul de aici din comorile bisericei. O dovadă netăgăduabilă pentru adevărul acesta este dragostea puternică, care o are poporul nostru pentru sfânta biserică și astăzi.

Românul se duce peste țări și mări, gonit acolo de săracie și năcazuri, dar alături de ce are el mai scump acasă, nevasta și copiii, își aduce aminte de sf. biserică și o dorește din întreg sufletul său. În decursul timpurilor Români au mai câștigat cu sudori de sânge și alte instituții de cultură, dar nici una din ele, nu a putut să ajungă la acel grad de dragoste și considerare din partea poporului românesc ca biserică. De aici putem înțelege pentru ce a avut și o are în mână până astăzi cărma vieții sufletești a poporului nostru biserică.

Alătura de biserică a stat în iubirea și cinstea poporului nostru figura aceia istorică care se chiamă „popa“. Popa se ridică totdeauna din mijlocul poporului și cunoșteă toate dorințele și suferințele lui.

El, dacă nu avea școală formală, avea de obicei un suflet ales și simțitor, care prin cântecele sale duioase și prin cuvântările lui simple ca formă, dar puternice în fond zguduiă, încalzează și înălță sufletele iobagilor năcăjiți, frați buni ai lui.

De aceia se alipea poporul nostru cu atâtă tărie de „popii“ lui.

In fruntea oricărei mișcări religioase ori politice mergeau „popii“ și pe ei și urmă poporul până la moarte. O sumedenie de „popi“ au murit de bătăile nemelilor unguri, o mulțime de „popi“ au putrezit în temnițele austriace-ungurești pentru rolul de adevărăți apostoli ai limbii și legii românești.

Din sufletul „popilor“ a pornit acea scumpă și iubită floare, care se chiamă literatură românească. Primii oameni de condei au fost iarashi „popii“. Așa că trebuie să recunoaștem că intemeietorii vieții sufletești ai poporului nostru au fost acești istorici „popi“ și că la temeiul libertății de astăzi zace munca lor de apostoli și pătimitori.

(Va urmă).

INFORMAȚIUNI.

In atențunea învățătorilor. În urma rugării D-lui Revizor școlar comunicăm, că *carnetele de călătorie valabile pentru anul 1919*, sunt să se prezintă în decursul lunii Iunie la Revizorat, *pentru a fi validitate pe anul 1920*.

În rugările ce sunt să se înainteze revizoratului sunt să se notă numele copiilor, etatea, precum și ocupația băieților, cari au ajuns vîrstă de 18 ani și că fetele sunt ori nu căsătorite?

Pentru datele raportate este responsabil capul familiei.

Taxa pentru valabilizare este de 2 lei de persoană, care sumă încă trebuie trimisă.

Pe rugările învățătorilor confesionali este să se atestă prin scaunul școlar, că sunt aleși ca învățători titulari?

Examenele de capacitate, la școala noastră normală s-au tinut în zilele de 10, 11, 12 și 13 Iunie sub presidiul directorului Dr. T. Botiș, în calitate de comisar consistorial. Din partea statului a asistat dl Pavel Percea, comisar ministerial, director la liceul real din localitate. S-au prezentat 28 candidați dintre cari au obținut diplome de învățător: Nicolau Bere, Simeon Blaș, Aurel Călnicean, Livia, Ana Cornea, Emilia Covaci, Nerva Tr. Cosma, Maria Crăsnicu, Pamfil Dan, Dimitrie Dragosiu, Pavel Ghilea, Viorel Giurgiu, Lazar Ioja, Ioan Ivascu, George McLean, Aurel Petrișor, Maria Petroviciu, Hortensia Popoviciu, Virginia Popoviciu, Teodor H. Rugea, Alexandru Rușdea, Cornel Savonescu, Ilie Spănu, Ioan Tămaș, Emil Tomșa, Ioan Tîhoiu, și Silvia Vancea.

Încheierea anului școlar, la ambele institute diecesane, a avut loc în 2/15 Iunie cu solemnitatea obișnuită.

Consistorul mitropolitan. Marti după sâmbătă Rusalii s-a ținut prima ședință a Consistorului nostru mitropolitan sub prezidiul Inaltreasfințitului domn. Arhiepiscop și Mitropolit *Nicolae*. La începutul ședinții P. S. Sa părintele nostru episcop *Ioan*, carele în timpul sedisvacanței a condus acest înalt for, a felicitat pe Inalt Preașfințitul Mitropolit, dorindu-i o rodnică activitate în via Domnului. Inaltreasfinția Sa a răspuns, că aduce cu sine cele mai curate intenții, pătruns de spiritul evangeliei Domnului, va conduce biserica în acest spirit, ținând din convinsere la principiile fundamentale ale organizării bisericii noastre date de marele *Andrei*. E convins, că experiențele bogate și mințile luminate ale valoroșilor membri din Consistorul mitropolitan vor contribui cu sfaturile lor înțelepte la mersul normal al cauzelor noastre din mitropolie. — După aceea în două ședințe s-au rezolvit mai multe cauze importante aparținătoare acestui Consistor.

Examen de evaluație preoțească. Di Pascu Bolcaș, absolvent de teologie a prestat examenul de evaluație preoțească în fața comisiunii examinatoare prezidată de P. S. Sa părintele nostru episcop *Ioan* și a fost evaluat pentru parohii de clasa I.

Personal. P. S. Sa părintele nostru episcop *Ioan* a plecat, Sâmbătă, în 13 Iunie n. la București pentru a lua parte la deschiderea parlamentului și ședințele sf. Sinod și ale Senatului.

Examenele de finea anului, la institutul nostru teologic diecezan s-au ținut în zilele de 11 și 12 Iunie n. sub prezidiul P. O. D. Mihaiu Păcașian, asesor referent bis, în calitate de comisar consistorial. La examenele anului al III-lea teologic a presidat P. S. Sa părintele nostru episcop *Ioan*. Au absolvat cursurile teologice 6 elevi.

Logodă. Sublocotenentul *Romulus Bejan* din Reg. 83, Infanterie Cluj, fiul rep. preot *Mircea Bejan* din Sânnicolaul-mic, și-a logodit de fiitoare soție pe *Victoria*, fiica învățătorului *Alexă Turicu* din Orlaca. — Felicitările noastre.

1141/920.

Circulară

către toate oficile protopresbiterale și parohiale din districtul Consistorului din Arad.

Atragem atențunea preoților interesati, că congrua preoților cu evaluație superioasă se va putea întregi până la suma de 1600 cor. respective lei în baza §-lui 3, art. de lege XIII din 1909, chiar și în cazul, când antecesorul a avut evaluație inferioară.

Această întregire însă se va putea face numai pentru viitor, nu și pentru trecut, anume la cererea preotului interesat, în cazuri, care merită atenție excepțională.

Rugarea se completează cu următoarele documente:

1. Coala de fasiune A) și B).
2. Atestat de serviciu, în care să se arate, când a fost introdus petentul în parohie, în care loc și în ce calitate a servit până azi.
3. Copia ordinelor guvernelor maghiare, prin cari i-să votat congrua și primul cvințvenal.

Potentul are să îndeplinească coala A) ajustând-o cu toate documentele prescrise și să înainteze atestatele de serviciu aratare în punct 2. Coala A) la cerere, se trimite preotului de aici.

Coala B) și ordinele de sub punct 3. aflându-se în arhiva consistorială, se vor alătura la rugare din oficiu.

În conținută provocăm pe toți preoții interesati, ca în cauza întregirii congruei până la 1600 cor. respective lei, să se adreseze în cel mai scurt timp posibil pe calea subsamnului Consistor, către secretariatul general al Ministerului cultelor și instrucțiunilor publice în Cluj cu provocare la documentele cerute. Observăm, că coala A) trebuie să-o subscrive și protopopul tractual respective conducătorul oficiului protopopesc, care va avea să elibereze și atestatul de serviciu; iar dacă preotul a servit și în alt protopopiat, să-și câștige atestatul de serviciu și dela respectivul protopop, în a căruia tract a servit mai nainte.

Arad, 1/14 Iunie 1920.

Consistorul ort. rom. din Arad.

Concurse.

Conform ordinului Venerabilul Consistor Nr. 852/1920 pentru îndeplinirea unul post învățătoresc la școala gr. or. rom. elementară din B.-Comloș, prin aceasta se publică concurs cu termin de recurgere de 15 zile dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala”.

Venite sunt: 1. Salariul fundamental de 1400 cor. este garantat de comuna bisericească. Întregirea salariului dela aceasta sumă în sus și eventualele gradații se vor cere dela Stat. 2. Locuință cu o gradină intravilană de 400 stânjini cvadrați. 3. Pentru conferință învățătorescă 20 cor. 4. Dela înmormântări stola uzuată. 5. Învățătorul ales va avea să conducă strana stângă, să propună cântările bisericești prescrise elevilor săi și să-i conducă pe aceștia la sf. biserică în dumineci și sărbători.

Recursele adresate comitetului parohial ort. român din B.-Comloș, și ajustate cu 1. extras de botez, 2. diploma de învățător, 3. atestat de apartinență și eventualele atestate de serviciu se vor trimite Prea On. Oficiu protopopesc ort. român din Banat-Comloș.

Reflectanții se vor prezenta în vre-o Duminecă ori sărbătoare în sf. biserică din B.-Comloș, spre a face cunoștință cu poporul.

B.-Comloș, din ședința comitetului parohial ținută 28 Februarie (12 Martie) 1920.

Comitetul parohial.

În conțelegeră cu: Dr. Stefan Cioroianu, administrator protopopesc.

—□—

Ad. Nr. 385/1919.

Pentru întregirea vacanței post de preot din parohia de clasa a II-a Budinț, tractul Belinț, se scrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Biserica și Școala”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. O sesie parohială de 30 jughăre, de pământ arător.
2. Un intravilan de $\frac{1}{2}$ jughăr.
3. Un extravilan de $\frac{1}{2}$ jughăr.
4. Stolele legale.

5. Întregirea dela stat, pentru care însă parohia nu ia răspundere.

Alesul va avea să supoarte toate sarcinile publice după sesia parohială, ce o beneficiează.

Reflectanții la acest post, cari trebuie să aibă calificăția clasei, și dacă sunt din altă dieceză trebuie nainte de a concură să se prezinteze șefului tractual, spre a-și dovedi că au această calificăție și la P. S. Domn Episcop diecezan spre a-și da înalta încuvîntare, vor așterne petițiile concursuale comitetului parohial din Budinț pe calea ofic. ppresb. rom. ort. din Belinț, județul Timiș, apoi se vor prezenta într-o Duminecă ori într-o sărbătoare în sf. biserică, spre a-și arăta îndemnătatea în cântare, tipic și oratorie, eventual și în celebrare.

Alesul va avea să catehizeze, fără altă remunerare, elevii români ortodoxi dela școala noastră din Budinț.

Comitetul parohial.

În conțelegeră cu mine: Gherasim Sârbu, protopresbiter.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc dela școala ort. română nedespărțită din parohia centrală Oradea-Mare, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în organul „Biserica și Școala”.

Emolumentele acestui post sunt:

1. Locuință în natură cu cele de lipsă.
2. Salar dela parohie 3200 cor. anual, întregindu-se diferența dela stat.

3. Dela părăstasele oficioase, luând parte ca cantor 55 cor.

4. Venitele școlare dela funcțiunile unde va fi poftit ca cantor, precum și venitul la umblatul cu crucea.

De curățitul și încălzitul salei de învățământ are grije parohia.

Alesul va fi obligat a provedea învățământul în școală, precum și strana stângă la vecernie, utrenie și sf. Liturgie dela duminecile și sărbătorile de preste an, să conducă elevii la sf. biserică în ajunul sărbătorilor și duminecilor, precum și la toate sf. Liturghii, și acolo să-i supravegheze, precum și la toate procesiunile religioase.

Dela concurenți se cere calificăținea prescrisă. Cei cari vor fi capabili a înființa și conduce cor vor fi preferați.

Doritorii de a ocupa acest post, sunt potiți a-și înainta recursele adjuseate cu documentele necesare — adresate comitetului par. — la P. O. oficiu protopopesc din Oradea-mare, având a se prezenta în vre-o duminecă ori sărbătoare în sf. biserică, pentru a-și arăta desteritatea în cântare și tipic, precum și pentru a se face cunoscut poporului.

Oradea-Mare, Maiu 1920.

Comitetul parohial

În conțelegeră cu: Andreiu Horvath m. p. protopopul Orăzii-mari, inspector școlar.

—□—

1—3

religioase, să impune învățătorului fără altă remunerare.

Comitetul parohial.

În conțelegeră cu mine: Gherasim Sârbu, protopresbiter.

—□—

Pentru îndeplinirea parohiei vacante de clasa primă din Giulia-Vârsand, foastă a decedatului paroh Vincențiu Pantos, se scrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în organul oficial „Biserica și Școala”.

Beneficiul de paroh e următorul: 1. Una sesiune parohială. 2. Birul și stolele legale. 3. Dreptul de păsunat apartinător sesiei par. 4. Congruă pentru care parohia nu ia garanță.

Alesul e îndatorat a suporta toate dările după beneficiul său, și a catehiza la toate școalile din comună fără drept de remunerare dela parohie.

Parohia fiind de clasa primă, dela recurenți se cere calificăție prescrisă în concluzul Sinodului eparhial sub Nr. 84/1910.

Recursele adjuseate cu documentele necesare și cu atestat despre serviciul de până acum sunt a se înainta protopopului concernent în Chișineu (Kisjenő), județul Arad în terminul concursual, sub durata căruia recurenții, având în vedere § 33 din Regl. par., pe lângă prelabilă încuvîntare a protopopului cocern., vor avea a se prezenta în sf. biserică sau sărbătoare spre a-și arăta destonția în oratorie și rituale, nu altcum și în cântarea bis., iar încât vor fi din altă dieceză vor dovedi, că au și consumămantul Consistorului diecezan.

Comitetul parohial.

În conțelegeră cu: Dr. Dimitrie Barbu protopopul tractual.

—□—

2—3

1111/920.

Edict.

Făcându-ni-se arătare oficială, că preotul Romul Motorca din Agriș, de timp mai îndelungat și-a părăsit parohia fără nici un concordiu, prin aceasta provocăm pe numitul preot, ca în termin de 30 de zile să-și reocupe parohia și oficiul, pentru la din contra parohia dânsului se va decreta de vacanță.

Arad, din sed. cons. ținută la 28 Maiu (10 lunie) 1920.

Consistorul ort. rom. din Arad.

Duplicat.

Mihaiu Vorțan, născut la 25 Oct. 1886, în comune Covășin, județul Arad, perzânțu-și diploma de învățător eliberată cu datul de 3/16 Iunie 1906, N— 18 P. M. 1905—6, i-să extradat duplicat cu datul de 9 Iunie 1920, N— 338 P.— 1919—20, prin ce originalul se declară de anulat.

Direcția inst. ped. teol. ort. rom. din Arad.

Aviz.

Să perdu atestatul Aureliei Oprean de pe cursul II pedagogic în 15 Iunie, dela seminarul din loc până la Internatul de fete.

Binevoitorul aflat e rugat să-l prede la Internatul de fete str. Stroescu nr. 27—28.

BIBLIOGRAFII.

A apărut: Dialectul Ardeleanesc. Indrumări pentru a vorbi și scrie mai corect românește, de locot, colonel Cornelius Negulescu, din grăniceri și Eugen Todoran, profesor. Conținut: Ce admitem în limba literară. Cuvinte cari se găsesc esclusiv în dialectul ardeleanesc și cari au altă însemnatate decât în limba literară românească. Expresiuni și construcții greșite. Pronunțarea. Regulele ortografice ale Academiei Române etc. etc. — Prețul 7 lei.

Cenzurat: Alexandru T. Stamatiad.

Redactor responsabil: Dr. Teodor Botiș, profesor.